

САДРЖАЈ

Предговор.....	1
----------------	---

ДИО 1	3
--------------------	----------

Појам и развој економије

Глава 1

Економија и економске категорије.....	5
1.1 Појам економије	5
1.2 Предмет изучавања основа економије	6
1.3 Метод изучавања основа економије.....	7
1.4 Основи економије-фундаментална економска научна дисциплина.....	9
1.5 Економске категорије.....	10

Глава 2

Развој економске мисли	11
2.1 Меркантилизам	11
2.2 Физиократизам	12
2.3 Класична политичка економија	12
2.4 Марксистичка економска мисао	13
2.5 Маргинализам.....	14
2.6 Кејнзијанска економија	16
2.7 Новије школе економске мисли	17

ДИО 2	21
--------------------	-----------

Основни економски појмови

Глава 3

Економске потребе и економски закони	23
3.1 Појам потреба и њихово задовољавање	23
3.2 Људске потребе и материјална добра	23
3.3 Економске потребе	25
3.4 Појам природних и друштвених закона.....	26
3.5 Економски закони	26

Глава 4

Структура друштвене производње.....	31
4.1 Производња.....	31
4.1.1 Рад.....	32
4.1.2 Средства за рад.....	32
4.1.3 Предмети рада	33
4.2 Расподјела	34
4.3 Размјена	35

4.4	Потрошња	35
4.5	Репродукција	37

Глава 5

Друштвена подјела рада	39
5.1 Појам друштвене подјеле рада	39
5.2 Предности друштвене подјеле рада	41
5.3 Укупан друштвени фонд рада	42

Глава 6

Економски фактори (ресурси) производње	43
6.1 Земља	43
6.2 Капитал	44
6.3 Рад	45
6.4 Предузетништво	47
6.5 Менаџмент	50
6.6 Улагање у људе (хумани капитал)	58
6.7 Знање и наука	60
6.8 Значај и улога технике и технологије	62
6.9 Економска улога државе	66

Глава 7

Комбинација фактора производње и закон о опадајућим приносима	68
7.1 Комбинација фактора производње	68
7.2 Супституција фактора производње	69
7.3 Закон опадајућих приноса	69

Глава 8

Основни економски субјекти и економски принципи привређивања	73
8.1 Основни економски субјекти	73
8.1.1 Домаћинство	73
8.1.2 Предузеће	74
8.1.3 Држава	76
8.2 Економски принципи привређивања и ефикасности пословања	77
8.2.1 Принцип продуктивности	78
8.2.2 Принцип економичности - ефикасности	78
8.2.3 Принцип рентабилности - профитабилности	79

Глава 9

Предкапиталистички начин производње	80
9.1 Производња у првобитној заједници	80
9.2 Робовласничка производња	82
9.3 Феудална производња	84

Глава 10

Робна производња, тржиште и конкуренција.....	88
10.1 Натурална и робна производња	88
10.1.1 Натурална производња	88
10.1.2 Робна производња	89
10.2 Појам и врсте тржишта	91
10.3 Функције тржишта.....	93
10.4 Тржишне институције	95
10.5 Конкуренција	98

Глава 11

Роба и њена вриједност	100
11.1 Појам робе	100
11.2 Употребна вриједност робе	100
11.3 Вриједност робе	100
11.4 Друштвено потребно радно вријеме	102

Глава 12

Новац	103
12.1 Појам и настанак новца	103
12.2 Функције новца	104
12.2.1 Новац као мјера вриједности.....	104
12.2.2 Новац у функцији средства промета.....	105
12.2.3 Новац као благо.....	106
12.2.4 Новац као свјетски новац.....	108
12.3 Метални и папирни новац	108
12.4 Жирални новац	110
12.5 Промјене вриједности новца	110
12.6 Трговање новцем	111
12.7 "Прање" новца	112
12.8 Платни биланс и државни буџет.....	113

Глава 13

Закон вриједности.....	117
13.1 Тржишна вриједност робе	117
13.2 Тржишна цијена робе.....	119

ДИО 3..... 121

Савремени (капиталистички) економски систем

Глава 14

Настанак и карактеристике савременог (капиталистичког) економског система...	123
14.1 Настанак и развој капитализма	123
14.2 Карактеристике капитализма.....	125
14.3 Етапе у развоју капитализма	126

Глава 15

Трошкови производње.....

- 15.1 Појам и врсте трошкова производње.....
- 15.2 Фиксни и варијабилни трошкови.....
- 15.3 Укупни, просјечни и гранични трошкови.....

Глава 16

Капитал.....

- 16.1 Појам капитала.....
- 16.2 Врсте капитала.....
- 16.3 Кружно кретање и обрт капитала.....
- 16.4 Стални и оптицајни капитал.....
- 16.5 Органски састав капитала.....
- 16.6 Тржиште капитала.....

Глава 17

Вишак вриједности.....

- 17.1 Појам и поријекло вишка вриједности.....
- 17.2 Радна снага као роба.....
- 17.3 Маса и стопа вишка вриједности.....

Глава 18

Најамнина.....

- 18.1 Појам најамнине.....
- 18.2 Облици најамнине према начину плаћања.....
- 18.3 Врсте најамнине.....
- 18.4 Синдикат и најамнина.....
- 18.5 Послодавци и синдикат.....
- 18.6 Тржиште рада и незапосленост.....

Глава 19

Профит и цијена производње.....

- 19.1 Цијена коштања.....
- 19.2 Профит.....
- 19.3 Профитна стопа.....
- 19.4 Тржишна цијена.....
- 19.5 Цијена производње.....
- 19.6 Екстрапрофит.....

Глава 20

Трговачки капитал.....

- 20.1 Појам и функција трговачког капитала.....
- 20.2 Трговачки профит.....
- 20.3 Трошкови промета.....
- 20.4 Подјела трговине.....
- 20.5 Протекционизам.....

Глава 21

Акцијски капитал	178
21.1 Појам, значај и настанак акцијског капитала	178
21.2 Акција (дионица), номинална вриједност акције и њена цијена	181
21.3 Дивиденда - приход од акцијског капитала	185
21.4 Тржиште хартија од вриједности	186

Глава 22

Зајмовни капитал	188
22.1 Појам, функција и извори зајмовног капитала	188
22.2 Камата и предузетничка добит	189
22.3 Каматна стопа	191
22.4 Банке и банкарска добит	193
22.5 Кредит	194
22.6 Централна банка и монетарни систем	196

Глава 23

Земљишна рента и улагање капитала у пољопривреди	199
23.1 Земљишна рента и улагање капитала у пољопривреди	199
23.1.1 Појам ренте и земљишне ренте	199
23.1.2 Капиталистички преображај пољопривреде	201
23.1.3 Феудална и капиталистичка земљишна рента	203
23.1.4 Специфичности пољопривредне производње	206
23.1.5 Претпоставке анализе ренте	206
23.1.6 Рента као екстрапрофит и аренда (закупнина)	207
23.1.7 Специфичност дјеловања економских закона у пољопривреди	208
23.1.8 Диференцијална рента	209
23.1.9 Апсолутна рента	215
23.1.10 Монополска рента	218
23.1.11 Разлике између појединих облика пољопривредне ренте	218
23.1.12 Градилишна, рудничка и шумска рента	219
23.1.13 Цијена земље	221
23.1.14 Селачка пољопривреда	222
23.1.15 Ренте и еколошка заштита природних и других добара	226
23.1.16 Концентрација и централизација капитала у савременом развоју пољопривреде	227
23.1.16.1 Улагање капитала и раст пољопривредне производње	227
23.1.16.2 Укупњавање посједа и други процеси	231
23.1.16.3 Раст потрошње пољопривредних производа	232
23.1.17 Продубљивање јаза између развијених и неразвијених земаља и аграрни проблеми земаља у развоју	233

Глава 24

Акумулација капитала	237
24.1 Појам и мотив акумулације	237
24.2 Акумулација капитала и незапосленост	238

- 24.3 Акумулација капитала и подјела свијета на развијене и неразвијене земље
- 24.4 Акумулација, концентрација и централизација капитала

Глава 25

Монополски капитал, монополски капитализам и промјене у савременом

- капитализму**.....
- 25.1 Појам и карактеристике монополског капитала
 - 25.2 Узроци настанка монополског капитала и карактеристике монополског капитализма
 - 25.3 Монополски капитал и територијално-економска подјела свијета
 - 25.4 Колонијализам (империјализам) и неоколонијализам (неоимперијализам)
 - 25.5 Капитализам као свјетски систем
 - 25.6 Монополске цијене и монополски профит
 - 25.7 Конкурвенција у монополском капитализму
 - 25.8 Тежња ка доминацији и експанзији у монополском капитализму
 - 25.9 Карактеристике савременог монополског капитализма.....
 - 25.10 Научно-техничка револуција и савремени капитализам
 - 25.11 О неким новијим промјенама у привредама развијених капиталистичких земаља
 - 25.12 Трансформисани капитализам и постиндустријско друштво
 - 25.13 Глобализација свјетске економије
 - 25.14 Продубљивање технолошког јаза у савременој свјетској економији ..

ДИО 4

Основна производна (економска) јединица друштвене репродукције, тржиште и тржишни односи

Глава 26

Производна (економска) јединица - основна ћелија друштвене производње

- 26.1 Појам, врсте и карактеристике производне (економске) јединице
- 26.2 Пољопривредно газдинство
- 26.3 Проста капиталистичка кооперација, мануфактура, фабрика.....
- 26.4 Монополска организација (монополско предузеће)
- 26.4.1 Узроци настанка
- 26.4.2 Облици монопола
- 26.5 Корпорација
- 26.5.1 Корпорација и радничка класа
- 26.6 Мултинационалне компаније.....
- 26.6.1 Појам и карактеристике
- 26.7 Транснационалне компаније
- 26.7.1 Појам и карактеристика
- 26.8 Међународна предузећа и расподела њихове глобалне моћи

Глава 27

Тржиште, тржишне цијене и тржишни односи	294
27.1 Теорија тржишта	294
27.1.1 Тржиште слободне конкуренције	295
27.1.2 Монополско тржиште	296
27.1.3 Тржиште ограничене (непотпуне) конкуренције	298
27.2 Закон понуде	298
27.2.1 Тржишна цена као фактор понуде	299
27.3 Закон тражње	301
27.3.1 Појам и значај тражње	301
27.3.2 Фактори тражње	302
27.3.3 Тржишна цијена као фактор тражње	302
27.4 Тржишна равнотежа (закон понуде и тражње)	304
27.4.1 Закон понуде и тражње	304

ДИО 5

307

Основни макроекономски агрегати.

Друштвена репродукција капитала.

Кризе. Економске функције државе

Глава 28

Друштвени производ и национални доходак	309
28.1 Друштвени производ	309
28.2 Национални доходак	311

Глава 29

Бруто домаћи производ и бруто национални производ	314
29.1 Методологија исказивања националних биланса (рачуна)	314
29.2 Бруто домаћи производ (ГДП)	314
29.3 Бруто национални производ (ГНП)	315

Глава 30

Кризе	317
30.1 Привредна кретања	317
30.1.1 Привредни циклуси	318
30.2 Економска криза	319
30.2.1 Појам криза	319
30.2.2 Фазе кризног циклуса	321
30.2.3 Историја економских криза	324
30.2.4 Облици економских криза	325
30.2.5 Аграрне кризе	327
30.2.6 Снаге које дјелују насупрот кризном циклусу и сломену капитализма	329
30.3 Еколошка криза	331
30.3.1 Основни појмови	331
30.3.2 Основни узроци еколошке кризе	333

- 30.3.3 Основни инструменти и мјере економско-еколошке политике
- 30.3.4 Принципи еколошког менаџмента

Глава 31

Економске функције државе у савременом капитализму.....

- 31.1 Настанак капиталистичке државне интервенције.....
 - 31.1.1 Сејов закон тржишта
 - 31.1.2 Кејнзијанска револуција.....
 - 31.1.3 Држава благостања, економија благостања и државна интервенција
 - 31.1.4 Државни интервенционизам.....
- 31.2 Основне функције државе у савременом капитализму.....
 - 31.2.1 Алокативна функција
 - 31.2.2 Дистрибутивна функција
 - 31.2.3 Стабилизациона функција
 - 31.2.4 Развојно - структурна функција

Глава 32

Транзиција бивших социјалистичких економија

- 32.1 Појам, мотив и циљ транзиције
- 32.2 Разлози, начини и циљ приватизације
- 32.3 Модели приватизације
- 32.4 Разлике у процесима приватизације и транзиције у развијеним тржишним привредама и привредама бивших социјалистичких земаља.....

КОРИШЋЕНА ЛИТЕРАТУРА